

Lisa van der Mark schrijft over haar gedachten en ervaringen vanuit haar identiteit als doofblinde. Ze hoopt hiermee de zichtbaarheid van doofblinden en bewustzijn over doofblind-zijn in de doovengemeenschap, en daarmee hun deelname hieraan, te vergroten.

Loslaten of oplossing vinden

We hadden het over verlies. Mijn ouders hadden naar een radio-uitzending geluisterd waarin mensen over hun progressieve doofblind-zijn vertelden, en hoe zij dat ervoeren. Iedereen had het over verlies. De één had net zijn rijbewijs gehaald, en moest die een half jaar later weer inleveren. De ander vertelde over stoppen met werken, omdat het niet meer ging. En diegene zag meer dan ik ooit heb kunnen zien en zo waren er nog wel wat verhalen.

Mijn moeder vond het best opvallend. Want bij ons thuis hebben we het daar niet zo vaak over. Ze zei: "Terwijl zij afscheid nemen van dingen, bouw jij juist jouw leven op."

Het verschil is: ik heb die dingen waarvan zij afscheid hebben moeten nemen nooit gekend, of het ligt ver achter me. En ik denk dat het zo bij mij hoort, dat het gewoon zo is. Ik heb dat al mijn hele leven lang.

Toen ik kind was wist ik al dat andere kinderen dingen konden zien die ik niet zag. Mijn klasgenoten konden alleen op de fiets, zien in het donker, en hadden geen moeite met balspelletjes. Ik was elf jaar toen ik stopte met fietsen. Ik hield van lezen, maar dat ging op een gegeven moment ook niet meer. Ik was nog geen vijftientig en mijn ogen sloegen dicht zodra ik een pagina probeerde te lezen. De laatste tijd is het de gezichtsherkenning die me moeite kost.

Maar toch, de meeste dingen die ik niet (meer) kan ervaar ik niet echt als verlies. Ik heb me wel eens afgevraagd: zou ik me daar drukker over moeten maken? Is het raar dat ik niet zo verdrietig word als iets me niet meer lukt? Is dat iets wat mensen van me verwachten?

Als ik iemand niet meteen herken zeg ik gewoon: wie ben je, ik zie je niet goed.

En zo is het ook geweest met andere dingen. Na de fiets kwam de tandem. Na de boeken kwamen de scans van studieboeken om te lezen op de laptop, en daarna leerde ik braille voor de boeken die je leest voor plezier.

Als er iets minder goed gaat, ga je op zoek naar oplossingen.

Kringgesprekken met gebarentaal zijn altijd al moeilijk geweest, en lukten lange tijd alleen als mijn gesprekspartners heel goed rekening met mij hielden. Nu gaat dat eigenlijk ook niet meer en loop ik vast.

Want ik kan niet voor alles een oplossing vinden. En dat is moeilijk. Ik heb er meer moeite mee dat er geen goede oplossing is, dan dat ik het niet meer kan. Dan vraag ik me af of dit iets is wat ik moet loslaten. Maar dat wil ik niet, dus ik probeer het opnieuw, keer op keer. Soms voel ik me alleen omdat het niet lukt en soms ben ik uitgelaten omdat het zo gezellig was.

Wat ik doe, is dus niet verliezen. Ik bouw op oplossingen, ik verzamel strategieën en vaardigheden waarmee ik verder kan. Ik ga niet stoppen met werken omdat ik de schermen niet meer kan lezen, dan ga ik over naar braille. Kringgesprekken zullen vallen en opstaan zijn, tot ik de perfecte strategie heb gevonden en mijn gesprekspartners die snappen en eraan meewerken. Want ja, opbouwen, soms heb je daarbij een helpende hand nodig. ●

Is het raar dat ik niet zo verdrietig word als iets me niet meer lukt?